

MĚSTSKÝ SOUD V PRAZE

Hybernská 18
111 21 Praha 1
ID datové schránky: snkabbm

Naše sp. zn.: 2380/2014

žalobci:

- 1) **Calla - Sdružení pro záchranu prostředí,**
IČ: 62536761, se sídlem Fráni Šrámka 1168/35, 370 01 České Budějovice
- 2) **Jihočeské matky, o.s.,**
IČ: 45019703, se sídlem Kubatova 1240/6, 370 04 České Budějovice
- 3) **OIŽP – Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí, o.s.,**
IČ: 65983092, se sídlem Kubatova 1240/6, 370 04 České Budějovice

všichni právně zastoupeni:

Mgr. Pavlem Douchou, advokátem, zapsaným v seznamu advokátů České advokátní komory pod ev. č. 14553, se sídlem Údolní 33, 602 00 Brno, IČ: 67157394, ID DS: b7bpfrg

žalovaný:

Státní úřad pro jadernou bezpečnost

IČ: 48136069, se sídlem Senovážné nám. 9, 110 00 Praha 1

osoba zúčastněná na řízení:

ČEZ, a. s.

IČ: 45274649, se sídlem Duhová 2/1444, 140 53 Praha 4

Žaloba proti rozhodnutí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 22. 10. 2014, č. j. SÚJB/OLNZ/22296/2014

Soudní poplatek bude uhrazen na výzvu soudu

Plné moci právního zástupce přiloženy
Další přílohy dle textu

I. Skutkový stav

Žalobci jako občanská sdružení (dle terminologie nového občanského zákoníku nyní spolky), jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí, podali v zákonných lhůtách písemná vyjádření k dokumentaci či k posudku v rámci posouzení vlivů provedení záměru „Nový jaderný zdroj v lokalitě Temelín včetně výkonu do rozvodny Kočín“ (dále také jen „předmětný záměr“) dle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“).

Tato jejich písemná vyjádření byla ve stanovisku Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) ze dne 18. 1. 2013, č. j. 2561/ENV/13 2562/ENV/13 k posouzení vlivů provedení předmětného záměru na životní prostředí (dále jen „Stanovisko EIA“) zčásti či zcela zahrnuta (viz materiály zveřejněné v Informačním systému EIA k předmětnému záměru: http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP230).

Stanovisko EIA bylo následně podkladem navazujícího rozhodnutí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“ či „žalovaný“) ze dne 22. 10. 2014, č. j. SÚJB/OLNZ/22296/2014, Zn. sp.: SÚJB/POD/29951/2012/1 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo podle ust. § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „atomový zákon“) povoleno umístění dvou jaderných zařízení, 3. a 4. blok v lokalitě Temelín (dále jen „ETE 3,4“).

Přestože napadené rozhodnutí nebylo žalobcům doručeno ani oznámeno, lhůta pro podání žaloby podle dílu 1 hlavy II. části třetí soudního řádu správního nemohla počít běžet účastníkům řízení přede dnem vydání tohoto rozhodnutí, tj. 22. 10. 2014, a tedy není pochyb, že tato žaloba je podána v zákonné lhůtě.

Navržené důkazy (přiloženy k tomuto podání):

- rozhodnutí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost o povolení umístění dvou jaderných zařízení, 3. a 4. blok v lokalitě Temelín ze dne 22. 10. 2014, č. j. SÚJB/OLNZ/22296/2014
- spisem žalovaného ve věci
- stanovisko Ministerstva životního prostředí k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí ze dne 18. 1. 2013, č. j. 2561/ENV/13 a 2562/ENV/13
- spisem EIA k předmětnému záměru

II. Aktivní legitimace

Žalobci uvádějí, že judikatura (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. října 2007, č. j. 2 As 13/2006-110 či rozsudek ze 19. května 2011, č. j. 2 As 9/2011 - 154) potvrdila, že ustanovení § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, podle něhož jsou občanská sdružení (dnes spolky), jejichž hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny, oprávněna se účastnit správních řízení, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, se na řízení podle atomového zákona nepoužijí. Jediným účastníkem řízení před SÚJB tak byl jen žadatel, ČEZ, a. s. Z toho důvodu nebyli žalobci jako spolky oprávněni se účastnit předmětného řízení

Žalobci však konstatují, že ust. § 23 odst. 10 zákona č. 100/2001 Sb. zakládá aktivní žalobní legitimaci žalobcům - kteří nebyli účastníky předmětného navazujícího správního řízení vedeného před SÚJB, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí - neboť podali ve lhůtách stanovených zákonem č. 100/2001

Sb. písemné vyjádření k dokumentaci či posudku. Poznámka pod čarou 1a) sice neodkazuje na atomový zákon, nicméně platí, že výčet právních předpisů uvedený v poznámce pod čarou není závazný. Posláním poznámek pod čarou či vysvětlivek je podle judikatury Ústavního soudu (viz např. nálezy ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 1, č. 25, sv. 4, č. 83, sv. 6 č. 105 – 109) pouhé zlepšení přehlednosti a orientace v právním předpisu formou legislativní pomůcky, která z povahy věci nemůže stanovit závazná pravidla chování nebo pravidla pro interpretaci daného ustanovení.

Platí tedy, že napadené povolení SÚJB k umístění ETE 3,4 podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona je navazujícím rozhodnutím (SÚJB je povinen zohlednit podmínky Stanoviska EIA týkající se jaderné bezpečnosti) vydaným v řízení podle zvláštních právních předpisů (tj. podle atomového zákona). Z tohoto důvodu je podle přesvědčení žalobců možné se ve smyslu § 23 odst. 10 zákona č. 100/2001 Sb. z důvodu porušení tohoto zákona v průběhu posuzování záměru (viz níže) domáhat zrušení napadeného rozhodnutí SÚJB touto správní žalobou podanou podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“).

K aktivní legitimaci žalobců dle ust. § 66 odst. 4 soudního řádu správního srov. Potěšil, L., Šimíček V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges, 2014, str. 582: „Příkladem zvláštní žalobní legitimace podle tohoto ustanovení je § 23 odst. 10 a 11 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.“ a tam uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2011, č. j. 1 As 7/2011 – 397, publikovaný pod č. 2545/2012 Sb. NSS.

V souladu s § 23 odst. 10 zákona č. 100/2001 Sb. a § 66 odst. 4 soudního řádu správního se žalobci postupem podle dílu 1 hlavy II. části třetí soudního řádu správního z níže uvedených důvodů domáhají zrušení napadeného rozhodnutí, přičemž napadené rozhodnutí žalobci napadají v plném rozsahu.

Žalobci dále konstatují, že Nejvyšší správní soud v několika případech počínaje r. 2010 **přiznal „ekologickým“ spolkům postavení subjektu hmotného práva na příznivé životní prostředí**, kdy domáhání se tohoto práva souviselo bezprostředně s úpravou procesu EIA, z jehož evropské úpravy také Nejvyšší správní soud takové postavení „ekologických“ spolků. Průlomovým je pak v této oblasti nedávný **nález Ústavního soudu I. ÚS 59/14 ze dne 30. 5. 2014**, který řeší otázku aktivní žalobní legitimace „ekologických“ spolků k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy.

Žalobci svou aktivní legitimaci dále podpůrně opírají právě o tento o nález Ústavního soudu, v němž se Ústavní soud vyjádřil rovněž k otázce subjektů ústavního práva na příznivé životní prostředí. Konstatoval, že *„Skutečnost, že občan dá přednost prosazování svého zájmu formou sdružení se s jinými občany, nelze přičítat k jeho tíži. S ohledem na výše popsany vývoj mezinárodních závazků České republiky, unijního práva i na zákonnou úpravu postavení spolků zaměřených na ochranu přírody a krajiny lze považovat za překonanou starší praxi Ústavního soudu ve vztahu k aktivní legitimaci spolků zastupovat zájmy svých členů na ochraně jejich práva na příznivé životní prostředí, vyjádřenou v usnesení ze dne 6. 1. 1998 sp. zn. I. ÚS 282/97. Fyzické osoby, pokud se sdruží do občanského sdružení (spolku), jehož účelem podle stanov je ochrana přírody a krajiny, mohou své právo na příznivé životní prostředí, zakotvené v čl. 35 Listiny, realizovat i prostřednictvím tohoto spolku. Dá se jen opakovat, že v tomto ohledu sleduje nyní na meritorní úrovni Ústavní soud judikatorní závěry obsažené v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 14/07, IV. ÚS 2239/07 a v usnesení sp. zn. I. ÚS 486/04 (srov. body 19, 20).“* (zvýraznění doplněno žalobci).

Citovaný nález Ústavního soudu lze považovat za průlomový ještě v jednom ohledu, a to sice snahou o správné vyjádření a docenění role ekologických spolků v občanské společnosti: *„[S]právní soudy posoudily případ jen z hlediska (obecně pojaté) aktivní legitimace navrhovatele a opíraly se mj. o judikaturu, jež vnímá občanská sdružení s účelem spočívajícím v ochraně přírody a krajiny jako "ekologické iniciativy". Takové označení, nepostrádající pejorativní nádech, mylně implikuje pouhou aktivistickou a vedlejší roli,*

kerou by snad občanská sdružení tohoto typu měla ve vztahu k soudním řízením sehrávat. Občanská sdružení (spolky), jež jsou rovnocenným subjektem práva, však jsou též významným a navýsost demokratickým prvkem občanské společnosti. Není korektní odsoudit spolek k neformální, potřebná oprávnění postrádající roli při prosazování jeho zájmů. Je naopak nejen legitimní, ale i legální, aby měl možnost brát se i v řízení o návrhu na zrušení územního plánu za ty společné zájmy občanů, které považuje za oprávněné."

V bodě 30. citovaného nálezu pak Ústavní soud dodal, že „je žádoucí, aby prostor k soudní ochraně dostali nejen jednotlivci samotní, ale též právní subjekty, do nichž se sdružují. Také v tomto směru je třeba, s průmětem do českého právního prostředí, interpretovat shora citované pasáže Aarhuské úmluvy, které našly své vyjádření v ustanovení § 70 odst. 1 a souvisejících zákona o ochraně přírody a krajiny.“

I ve světle těchto závěrů Ústavního soudu je dle přesvědčení žalobců nutno dovodit jejich aktivní legitimaci. Žalobci jsou přesvědčeni, že disponují hmotnými právy, do nichž mohlo být vydáním stanoviska EIA a napadeného rozhodnutí žalovaného zasaženo, a to jak právem na příznivé životní prostředí ve smyslu čl. 35 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), tak dle názoru žalobců i právem přímo se účastnit správy věcí veřejných podle čl. 21 odst. 1 Listiny. Tento závěr dále podporují výše uvedené mezinárodní závazky ČR, zejména definice „dotčené veřejnosti“ obsažená v čl. 2 odst. 5 Aarhuské úmluvy (publikované pod č. 124/2004 Sb. m. s.) a čl. 1 odst. 2 směrnice 2011/92/EU, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (dále jen „směrnice EIA“), které se nepochybně na žalobce vztahují, jakož i znění čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy a čl. 11 odst. 3 směrnice EIA., z nichž vyplývá, že pokud právní úprava strany Aarhuské úmluvy, resp. členského státu EU, stanoví pro účely soudního přezkumu podmínku porušení subjektivního práva, předpokládá se, že nevládní organizace, která splňuje požadavky definice „dotčené veřejnosti“ disponuje právy, která mohou být porušována.

V souladu se zásadou *ubi ius ibi remedium* (kde je právo, musí být k dispozici i prostředek jeho ochrany), k tomu žalobci dodávají, že úkolem soudů je poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům a rozhodovat ve věcech stanovených zákonem. Za „rozhodování“ ve skutečném významu tohoto slova lze dle přesvědčení žalobců považovat pouze takový výsledek činnosti soudu, který má faktický dopad na objektivní realitu, nikoli pouhé akademické konstatování protiprávního stavu, jež se v reálném světě žádným způsobem neprojeví.

III. Žalobní důvody

1. Vady napadeného rozhodnutí SÚJB a řízení, které předcházelo jeho vydání

1.1 Zásadní procesní vady postupu žalovaného

Žalobci konstatují, že žádost ČEZ, a. s. (dále také jen „žadatel“ nebo „osoba zúčastněná na řízení“) o povolení k umístění záměru ETE 3,4 podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona doručena dne **30. listopadu 2012**, tímto dnem bylo zahájeno správní řízení před SÚJB. Podle ust. § 14 odst. 3 písm. a) atomového zákona by měl žalovaný o žádosti ČEZ, a. s. **rozhodnout ve lhůtě čtyř měsíců od zahájení řízení**, tj. již **do 30. března 2013**. Napadené rozhodnutí však bylo vydáno až **dne 22. 10. 2014**. Lhůta pro vydání rozhodnutí tak byla **překročena o více než rok a půl a samotné řízení trvalo bezmála dva roky**.

Jak SÚJB avizoval ve své tiskové zprávě ze dne 30. listopadu 2012, v takto unikátních a složitých případech lze předpokládat vícenásobné přerušení řízení, většinou z důvodu potřeby doplnění licenční dokumentace. Odhad SÚJB, podpořený zkušenostmi ze zahraničí k délce trvání řízení, byl v době vydání tiskové zprávy **zhruba 1 rok trvání řízení**. Zároveň SÚJB uvedl, že veřejnost bude o průběhu řízení průběžně informována s tím, že na svých internetových stránkách zřídí speciální rubriku, v níž budou zveřejňovány informace spojené s licenčním řízením. Faktem však je, že SÚJB na svých stránkách žádnou speciální rubriku k datu zpracování této expertízy nezřídil.

SÚJB pak také jisté informace z řízení o povolení zveřejnil, mj. v tiskové zprávě ze dne 18. 2. 2013 (viz tisková zpráva na internetových stránkách SÚJB: <http://www.sujb.cz/aktualne/detail/clanek/sujb-prerusil-rizeni-ve-veci-povoleni-k-umisteni-jadernych-zarizeni-3-a-4-blok-v-lo/>), kdy uvedl, že dne **7. února 2013 z důvodů nedostatků žádosti žadatele**, která v plném rozsahu nesplňuje dané právní předpisy, podle § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu **přerušil řízení současně s výzvou k odstranění nedostatků žádosti** podle § 45 odst. 2 správního řádu. **Vady zadávací bezpečnostní zprávy podle SÚJB spočívaly především v nedostatečně doložených skutečnostech a nejednoznačných popisech relevantních kritérií.** V několika podkapitolách nebylo podle SÚJB uspokojivě provedeno předběžné zhodnocení koncepce projektu, formální, ale i věcné nedostatky měly být dále v podkapitolách věnujících se vlastnímu výběru lokality a jeho zhodnocení, včetně zajištění jakosti, popisu projektu nebo ukončení provozu atp. Podle SÚJB byla zadávací bezpečnostní zpráva nejen **neúplná, ale navíc místy i nesrozumitelná.** Žalovaný proto vyzval žadatele k odstranění vad, a to nejpozději **do 15. října 2013.** Uvedená maximální doba k odstranění nedostatků žádosti byla podle SÚJB zvolena vzhledem k rozsahu věcných a formálních nedostatků.

V napadeném rozhodnutí se uvádí, že správní řízení bylo přerušeno usnesením ze dne 7. 2. 2013, č. j. SÚJB/OLNZ/2849/2013 za účelem odstranění nedostatků žádosti. SÚJB nicméně v rozporu s § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“) v této výzvě **nepoučil žadatele o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě.** Takovým následkem přitom může být **zastavení řízení podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu** z důvodu, že žadatel v určené lhůtě neodstranil podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení.

Odůvodnění napadeného rozhodnutí k tomu uvádí: „*Správní řízení bylo přerušeno usnesením SÚJB č. j. SÚJB/OLNZ/2849/2013 ze dne 7. února 2013. SÚJB rovněž vyzval účastníka řízení k odstranění nedostatků žádosti, a sice výzvou č. j. SÚJB/OLNZ/2852/2013 ze dne 7. února 2013 a výzvou č. j. SÚJB/OLNZ/14348/2013 ze dne 21. června 2013. Následně se uskutečnila řada jednání k uvedeným výzvám SÚJB, kterých se kromě zástupců SÚJB a účastníka řízení zúčastnili i zástupci zpracovatelů zadávací bezpečnostní zprávy a zástupci technických podpůrných organizací. Lhůta pro přerušování řízení byla na základě žádosti účastníka řízení značka ETE34_CEZ_KORE_DOP_2013_16 ze dne 30. 9. 2013 prodloužena usnesením SÚJB č. j. SÚJB/OLNZ/22630/2013 ze dne 15. října 2013 do 31. srpna 2014.*“

K tomu žalobci konstatují, že již přerušení řízení ze dne **7. 2. 2012 na dobu 7 měsíců**, tj. dobu delší, než je podle § 14 odst. 3 písm. a) atomového zákona doba pro vydání rozhodnutí ve věci, lze považovat **za nepřiměřeně stanovenou ve prospěch žadatele.** Uvedené tvrzení tím spíše platí pro další prodloužení přerušování řízení doby pro odstranění nedostatků žádosti **ze dne 30. 9. 2012 do dne 31. 8. 2014 na dobu 11 měsíců.**

Žalobci k tomu dále uvádí, že podle § 65 odst. 1 správního řádu po dobu přerušování řízení činí správní orgán a účastníci úkony, kterých je zapotřebí k odstranění důvodů přerušování. Nelze proto akceptovat, aby **se v době přerušování řízení konala jednání mezi správním orgánem a žadatelem, v daném případě mezi žalovaným SÚJB a osobou zúčastněnou na řízení,** neboť nejde o úkony, kterých je zapotřebí k odstranění důvodů přerušování.

Žalobci důvodně namítají, že je v rozporu s právními předpisy, **aby se v době přerušení řízení navíc odehrávala jednání mezi žalovaným a žadatelem, a to k výzvam k odstranění nedostatků jeho žádosti**, navíc aby o jejich průběhu a výsledcích nebyla v odůvodnění napadeného rozhodnutí žádná zmínka. De facto se takovým postupem žalovaného konala **ústní jednání ve věci ve smyslu § 49 odst. 1** správního řádu. Podle uvedeného ustanovení ústní jednání správní orgán nařídí **v případech, kdy to stanoví zákon**, a dále tehdy, **jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné**. Podle § 18 správního řádu se o ústním jednání sepisuje protokol.

Žalobci konstatují, že zmíněný postup žalovaného je jednoznačně **v rozporu se zásadou legality (zákonnosti)**, která ostatně plyne i z článků 2 odst. 3 Ústavy a článku 2 odst. 2 Listiny. Správní řád vyjadřuje tuto zásadu v § 2 odst. 1 a 2, když v odst. 2 je zde zachycena základní hmotněprávní a kompetenční ústavní podstata vázanosti, resp. omezení veřejné moci právem, podle níž správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena. Žalovaný nebyl oprávněn v době přerušení řízení provádět ústní jednání. K tomu žalobci doplňují, že správní řízení je - na rozdíl od řízení soudního - ovládáno **principem písemnosti** a neveřejnosti jednání, který je možné zařadit vedle základních zásad činnosti správních orgánů mezi další zásady řízení. Zásada písemnosti vyjádřená již v § 15 spočívá v tom, že **správní řízení je vedeno zejména na základě písemných podkladů**, které jsou postupně zařazovány do spisu. (srov. Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 844). Z uvedeného žalobci dovozují, že žalovaný, namísto role správního orgánu, který byl povinen v souladu se zákonem **posoudit žádosti ČEZ, a. s. a nezávisle o ní rozhodnout** (navíc ve stanovených lhůtách), **přijal nejspíše také roli jakéhosi konzultačního orgánu**, s nímž žadatel na opakovaných jednáních **projednával žádost a její nedostatky a zároveň prodlužoval dobu přerušení řízení tak dlouho**, dokud tyto nedostatky **zřejmě** (což žalobci podtrhují, neboť z odůvodnění samého to není seznatelné) **nebyly odstraněny a žalovaný tak mohl ve výsledku dosáhnout na povolení záměru ETE 3,4 ze strany žalovaného**. Žalovaný tak namísto řádného postupu, kterým by **bylo zastavení řízení podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu**, neboť žadatel v **přiměřené lhůtě neodstranil podstatné vady žádosti**, které bránily pokračování v řízení, podle přesvědčení žalobců v řízení **nedůvodně pokračoval s možným cílem povolit umístění záměru ETE 3,4. Takový postup žalovaného je zjevně nezákonný**.

Odkaz z odůvodnění napadeného rozhodnutí na **řadu jednání mezi žalovaným a osobou zúčastněnou na řízení** zmíněný v odůvodnění napadeného rozhodnutí pak **vyvolává důvodné pochyby o porušení dalších základních zásad činnosti správních orgánů**, zejména **zásady souladu zvoleného řešení s veřejným zájmem**. Tuto zásadu lze nazvat jinými slovy též jako „povinnost správních orgánů chránit veřejný zájem“, čímž by byl lépe vyjádřen jednak její dopad směrem ke správním orgánům, jednak její aktivní charakter ve vztahu k jejich činnosti. Jinými slovy, správní orgány mají dle této zásady kategorickou povinnost postupovat při všech činnostech (a mezi nimi zejména při použití správního uvážení a při výkladu neurčitých pojmů) tak, aby aktivně prosazovaly a chránily veřejný zájem. Povinnost ochrany veřejného zájmu je rovněž interpretačním kritériem v případech, kdy se nabízí více možných výkladů práva, podobně jako povinnost ústavně konformní interpretace. Jako na takové na něj lze v rozhodnutí odkázat. (srov. Černý, P., Dohnal, V., Korbel, F., Prokop, M.: Průvodce novým správním řádem. Praha. Linde Praha, a. s., 2006).

Žalobci namítají, že napadeným rozhodnutím žalovaný **porušil zásadu materiální pravdy**, jejíž podstatou je v průběhu dokazování zjistit úplný pravdivý stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. S ohledem na absenci rozhodovacích důvodů je možné na porušení této zásady důvodně usuzovat, a to mj. s ohledem míru na podrobnosti, s jakou SÚJB vytkl žadateli na 4 stranách výzvy č. j. SÚJB/OLNZ/2852/2013 ze dne 7. února 2013 nedostatky jím předložené žádosti o umístění jaderného

zařízení podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona, ve srovnání s doslova minimalistickým rozsahem odůvodnění napadeného rozhodnutí a **absolutní absencí odůvodnění k tomu, jak konkrétně žadatel jemu vytýkané nedostatky žádosti odstranil.**

Žalobci tuto část své žaloby uzavírají s tvrzením, že žalovaný byl povinen žádost ČEZ, a. s. posoudit v zákonem stanovené lhůtě, přičemž nebyl oprávněn opakovaně jednat s žadatelem v době přerušování řízení o odstranění nedostatků jeho žádosti a stanovit nepřiměřeně dlouhou dobu přerušování řízení pro jejich odstranění stanovit a tuto dobu navíc dále prodlužovat natolik, dokud nebude možné povolení umístění ETE 3,4 ve prospěch žadatele vydat. Žalovaný byl podle přesvědčení žalobců povinen řízení zastavit pro neodstranění podstatných vad žádosti v přiměřené lhůtě. Žalovaný postupoval v řízení v rozporu s právními předpisy a vady jeho postupu jsou natolik závažné, že odůvodňují zrušení napadeného rozhodnutí.

1.2 Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů

Žalobci dále tvrdí, že **napadené rozhodnutí SÚJB je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.** Stěžejní a de facto **jedinou částí odůvodnění**, v níž se SÚJB v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádává s více než tisíc stránkovými podklady pro rozhodnutí, lze nalézt ve 3. odstavci na str. 9 z celkově 10 stran napadeného rozhodnutí:

*„SÚJB konstatuje, že ZBZ ETE 3,4 (revize 1) **zohledňuje všechny věcné a formální požadavky SÚJB na úpravy revize 0 ZBZ ETE 3,4 zahrnuté ve výzvách SÚJB k odstranění nedostatků.** SÚJB konstatuje, že ZBZ ETE 3,4 (revize 1) a „Analýza potřeb a možností zajištění fyzické ochrany nového jaderného zdroje v lokalitě JE Temelín“, jako zcela zásadní podkladové materiály, ze kterých proces posuzování žádosti o umístění ETE 3,4 vychází, **byly zpracovány v souladu s požadavky atomového zákona. SÚJB posoudil předložené doklady a dokumentaci z hlediska požadavků atomového zákona, vyhlášky č. 215/1997 Sb., o kritériích na umístování jaderných zařízení a velmi významných zdrojů ionizujícího záření a dalších relevantních prováděcích právních předpisů a konstatuje, že tyto požadavky jsou naplněny.**“*

Ust. § 68 odst. 3 správního řádu uvádí: „V odůvodnění se uvedou **důvody výroku** nebo výroků rozhodnutí, **podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů**, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.“ (zvýraznění doplněno žalobci).

Řízení o umístění jaderného zařízení podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona je správním řízením. Podle § 14 odst. 1 atomového zákona v něm SÚJB postupuje nezávisle na řízení jiného správního úřadu a podle § 14 odst. 2 atomového zákona SÚJB v řízení o umístění jaderného zařízení rozhodne až **po ověření, že žadatel splnil všechny podmínky atomovým zákonem a jeho prováděcími předpisy.**

V odůvodnění rozhodnutí tedy musí správní orgán uvést důvody výroku nebo jednotlivých výroků rozhodnutí a obsahem odůvodnění je především **rozbor a zhodnocení podkladů rozhodnutí** a správní orgán musí uvést, jakými úvahami se při jejich hodnocení řídil. Nestačí uvést pouhý **soupis podkladů pro rozhodnutí, ale musí uvést, jakým způsobem tyto podklady hodnotil a jaký přikládal jednotlivým podkladům význam.** Správní orgán musí v odůvodnění dále uvést, jakými úvahami se řídil při výkladu právních předpisů, které na rozhodovanou věc aplikoval. **Úvahy správního orgánu související s aplikací právních předpisů na rozhodovaný případ jsou ještě důležitější v případě, kdy se rozhodnutí vydává na základě správního uvážení,** zejména pak v případech, jakým bylo předmětné řízení před SÚJB, kdy na přiznání určitého práva neměl žadatel nárok. V takových případech je třeba na **odůvodnění rozhodnutí a rozbor úvah,** jež správní orgán vedl k přijatému řešení, **klást zvláštní důraz, jinak hrozí zrušení rozhodnutí**

pro nepřezkoumatelnost k nedostatku důvodů. (srov. JUDr. Josef Vedral, PhD., Správní řád, komentář, II. aktualizované a rozšířené vydání, BOVA POLYGON, Praha, 2012, str. 612).

Odůvodnění napadeného rozhodnutí však **neobsahuje jakékoliv informace** o tom, že žalovaný v souladu s požadavky § 14 odst. 2 atomového zákona a správního řádu **skutečně ověřil, že žadatel splnil všechny podmínky** stanovené atomovým zákonem a jeho prováděcími předpisy, **žalovaný uvedený pouze bez dalšího v odůvodnění tvrdí.** Uvádí tedy jednak, že osoba zúčastněná na řízení odstranila nedostatky své žádosti na základě výzvy SÚJB, dále že žádost je zpracována v souladu s požadavky atomového zákona a že požadavky atomového zákona a prováděcích právních předpisů jsou splněny.

Žalobci zde odkazují na konstantní judikaturu správních soudů týkající se nepřezkoumatelnosti, např. a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, sp. zn. 6 Ads 87/2006 (1389/2007 Sb. NSS) a dovozují, že **z důvodu nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí spočívající v nedostatku jeho důvodů, je třeba napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního zrušit.**

1.3 Vady zahrnutí podmínek Stanoviska EIA k záměru ETE 3,4 do napadeného rozhodnutí

Stanovisko EIA pro předmětný záměr obsahuje **podmínky pro fázi přípravy týkající se jaderné bezpečnosti** č. 3 – 11 (a podmínky pro fázi provozu č. 80 až 83). Je nepochybné, že tyto podmínky byl žalovaný **povinen při svém rozhodování o povolení umístění jaderného zařízení ETE 3,4, podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona brát v úvahu.**

Ust. § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. říká: „*Správní úřad, který vydává rozhodnutí nebo opatření podle zvláštních právních předpisů 1a) (dále jen "rozhodnutí"), zveřejní žádost o vydání tohoto rozhodnutí, a to vždy alespoň na internetu. Při svém rozhodování bere vždy v úvahu obsah stanoviska. Bez stanoviska nelze vydat rozhodnutí nebo opatření nutná k provedení záměru v žádném správním ani jiném řízení nebo v jiném postupu podle zvláštních právních předpisů 1a). V těchto řízeních a postupech je příslušný úřad dotčeným správním úřadem. Při svém rozhodování bere správní úřad vždy v úvahu obsah stanoviska. Jsou-li ve stanovisku uvedeny konkrétní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zahrne je do svého rozhodnutí; v opačném případě uvede důvody, pro které tak neučinil nebo učinil jen částečně. Rozhodnutí musí vždy obsahovat odůvodnění.*“ (zvýraznění doplněno žalobci). Je tedy nesporné, že Stanovisko EIA bylo obligatorním podkladem pro předmětné správní řízení o vydání povolení pro umístění jaderného zařízení ETE 3,4 podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona. Řízení o povolení k umístění nového jaderného zdroje vedené před SÚJB bylo ve smyslu § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. správním řízením podle zvláštního právního předpisu (zde atomový zákon) a napadené rozhodnutí vydané povolení podle § 9 odst. 1 písm. a) atomového zákona je rozhodnutím nutným k provedení záměru.

Z odborné literatury plyne, že správní úřad posuzuje stanovisko EIA jako odborný podklad spolu s dalšími podklady, které si v průběhu řízení opatří, a pokud dojde k závěru, že záměr je vhodnější realizovat v podobě odlišné od podoby doporučené ve stanovisku EIA, může takto pozměněný záměr povolit. Ve svém rozhodnutí však musí zvolené řešení odůvodnit, stejně jako případné odchylky od stanoviska EIA (srov. Damohorský, M. a kol., Právo životního prostředí. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 196).

Z výše uvedeného vyplývá, že zásadním požadavkem posouzení vlivů na životní prostředí je, že konečné „posouzení“ provádí správní orgány v navazujících správních řízeních na základě předloženého stanoviska EIA, které je nezbytným podkladem pro vydání rozhodnutí. Správní orgány se

v tomto rozhodování musí řídit základními zásadami činnosti správních orgánů, mimo jiné také zásadou materiální pravdy a z něj plynoucí zásadou vyhledávací.

V řízení před SÚJB mělo § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. MŽP, které vydalo Stanovisko EIA, postavení dotčeného správní úřadu. SÚJB měl tedy v předmětném řízení obecnou povinnost zahrnout do svého rozhodnutí požadavky týkající se ochrany životního prostředí uvedené ve Stanovisku EIA, případně by byl povinen uvést důvody, pro které tak neučinil nebo učinil jen částečně.

Žalovaný do výroku napadeného rozhodnutí (str. 3-4) pod písm. A) podmínky č. 1 -11 Stanoviska EIA částečně zahrnul, nicméně **nikoliv v přesném znění, tak jak bylo formulováno ze strany MŽP ve Stanovisku EIA, ale v upraveném znění plně neodpovídajícím obsahu podmínek.** Žalovaný tedy **převzal podmínky** týkající se fáze přípravy záměru ETE 3,4 **částečně, aniž by v souladu s § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. odůvodnil, proč tak učinil. V uvedeném žalobci spatřují vadu napadeného rozhodnutí. I uvedené je důvodem, pro který je napadené rozhodnutí třeba považovat za nezákonné.**

2. Vady posuzování vlivů záměru na životní prostředí a vady Stanoviska EIA

V této části žaloby žalobci plně odkazují na všechna svá písemná vyjádření, která uplatnili v průběhu procesu EIA k záměru „Nový jaderný zdroj v lokalitě Temelín včetně výkonu do rozvodny Kočín“.

Žalobci úvodem tvrdí, že **jejich vyjádření v procesu EIA nebyla**, ze strany zpracovatelů dokumentace a posudku a nakonec ze strany MŽP ve vydaném Stanovisku EIA, **dostatečně zohledněna a vypořádána, zejména pokud o jejich požadavky na přepracování dokumentace a posudku tak, aby bylo možné případnou výstavbu nových jaderných bloků skutečně objektivně posoudit.**

Za vysoce problematické a ve svém důsledku nezákonné je třeba považovat to, že Stanovisko EIA (na základě dokumentace a posudku) odsouvá odpověď na **některé zásadní otázky vlivu předmětného záměru na životní prostředí až na dobu po procesu EIA**, jako je např. otázka konkrétních vlivů vybraného typu reaktoru.

Zpracovatelé dokumentace a posudku měli mj. za to, že výstavba záměru ETE 3,4 je nezbytností pro zabezpečení energetických potřeb České republiky s tím, že výstavba a provoz nebudou mít závažné negativní vlivy na životní prostředí a obyvatelstvo. K těmto závěrům došli zpracovatelé dokumentace a posudku, aniž by řádně vyhodnotili např. varianty různých energetických koncepcí, doložili výhodnost výstavby ETE 3,4 z hlediska vlivů na životní prostředí ze všech environmentálních hledisek, včetně kumulativní vlivů záměru. Nevyhodnotili pak ani celý cyklus jaderné elektrárny včetně likvidace zařízení a způsob, jakým bude nakládáno s vyhořelým jaderným palivem.

Na chyby oznámení záměru ostatně poukazovalo v závěru zjišťovacího řízení ze dne 3. února 2009, č. j. 8063/ENV/09 samotné MŽP (ze závěru vyplynulo pro zpracování dokumentace EIA celkem 35 podmínek). Pod novým vedením ministra Tomáše Chalupy však **MŽP závěry zjišťovacího řízení v mnohém neakceptovalo, čímž zatížilo celý proces neodstranitelnou vadou a celý proces EIA učinilo do značné míry bezpředmětným.**

Z důvodu neakceptování požadavků závěru zjišťovacího řízení dokumentace neobsahovala všechny náležitosti podle zákona č. 100/2001 Sb., a tudíž na jejím podkladě a na základě posudku **nebylo MŽP oprávněno vydat souhlasné Stanovisko EIA ve smyslu § 10 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb.** Žalobci výše uvedené blíže odůvodňují v následujících částech své žaloby:

2.1 Rozpor se základním účelem a cíli procesu EIA

Žalobci tvrdí, že záměr ETE 3,4 byl hodnocen jako „černá skříňka“ čili „blackbox“ s tím, že typ reaktoru se vybere teprve po ukončení procesu EIA. Během procesu EIA se diskutovaly pouze hypotetické (byť maximální) vlivy reaktorů na životní prostředí.

Žalobci mají jednoznačně za to, že zvažované typy reaktorů (viz níže) jsou výrazně **rozdílné konstrukce** odlišných generací jaderných elektráren (generace III a III+), s čímž souvisí **zásadně rozdílné dopady na životní prostředí, zvýrazněné navíc odlišnými výkony reaktorů**. Tyto dopady měly být v procesu EIA zcela **konkrétně popsány a vyhodnoceny, nicméně se tak nestalo**, neboť záměr byl hodnocen právě jako „černá skříňka“.

Zpracovatel posudku v něm k tomu požadavku z řad dotčené veřejnosti uváděl, např., že „*Typ reaktoru, který bude nakonec vybrán, bude muset projít řízením podle atomového zákona, v jehož rámci bude zkoumáno, zda odpovídá požadavkům. Proto má v současnosti ústřední význam diskuse o požadavcích, jak je zde vedena. Není zde čas na podrobnou diskusi o typech reaktorů.*“ či jinde „*Předmětem procesu EIA nebylo vybrat konkrétní typ reaktoru, ale posouzení záměru z hlediska vlivu na životní prostředí.*“

Přitom MŽP v **závěru zjišťovacího řízení** ze dne 3. února 2009, č. j. 8063/ENV/09 v **podmínce č. 5 požadovalo**: „*V dokumentaci uvést konkrétní technický a technologický popis všech uvažovaných typů reaktorů, včetně technologických schémat, a zhodnotit vliv dopadů jednotlivých uvažovaných typů reaktorů na životní prostředí a veřejné zdraví, zejména s důrazem na oblasti stanovené v požadavcích na dopracování dokumentace uvedených níže.*“ (zvýraznění doplněno žalobci).

V podmínce č. 6 pak MŽP požadovalo: „*Na základě komplexního zhodnocení všech uvažovaných typů reaktorů porovnat vlivy, včetně potenciálních, reaktorů na životní prostředí a veřejné zdraví a z tohoto hlediska stanovit pořadí jednotlivých typů reaktorů.*“ (zvýraznění doplněno žalobci).

Je tedy zřejmé, že MŽP se v úvodní fázi posuzování předmětného záměru nespokojilo s konceptem posuzování záměru jako „černé skříňky“, nicméně pod novým vedením ministra Tomáše Chalupy však MŽP závěry zjišťovacího řízení v dalších fázích procesu EIA neakceptovalo, čímž proces EIA učinilo do značné míry bezpředmětným.

Žalobci namítají, že velkou část otázek k reálným vlivům nových temelínských bloků lze dostatečně zodpovědět teprve poté, co bude znám konkrétní typ reaktoru a jeho technické specifikace. Teprve po rozhodnutí investora projektu ohledně typu reaktoru bude možné ověřit, zda požadavky na zvažované reaktory bude možné splnit. **Toto rozhodnutí o typu bude přijato ale teprve po ukončení procesu EIA**. Z důvodů tohoto postupu lze řadu významných otázek týkajících se budoucích vlivů záměru na okolí zodpovědět jen velmi obtížně, a to až v navazujících povolovacích procesech, přičemž v žádném z nich se již nebudou tyto vlivy na okolí posuzovat v takovém rozsahu a komplexně, jak tomu mělo a mohlo být právě v procesu EIA. Jeho cílem je získat konkrétní představu o výsledném vlivu záměru na životní prostředí a vyhodnocení, zda je z tohoto ohledu vhodné ji realizovat, resp. za jakých podmínek je realizace akceptovatelná. Účelem procesu EIA je pak ve smyslu § 1 odst. 3 zákona č. 100/2001 Sb., získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti. Cílem zapojení veřejnosti do procesu EIA je nalezení celospolečensky (tj. zároveň ekologicky, sociálně a ekonomicky) nejpříjemnější varianty každého navrhovaného záměru, čímž se předchází možným pozdějším konfliktům a škodám.

Podle žalobců se není možné spokojit - a považovat za souladné se zákonnými požadavky na proces EIA - s použitým přístupem, kdy v předmětném procesu EIA na ETE 3,4, byla vytvořena jakási „virtuální obálka“ z požadavků předpisů a českých státních úřadů, kam se posléze vejde více typů reaktorů podle budoucí obchodní politiky investora. Odkazovat na budoucí stupně povolovacího řízení je

neakceptovatelné. To, že se typ reaktoru vybere a splnění stanovených požadavků se prokáže až po skončení procesu EIA, že podle žalobců **v rozporu se základním cílem procesu EIA**, jehož účelem mj. je získat **objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí**, přičemž zásadní je také charakteristika možných vlivů záměru a jeho variant na životní prostředí a odhad jejich rozsahu.

2.2 Nepotřebnost záměru

Žalobci jsou toho názoru, že v procesu EIA nebyla **prokázána a zdůvodněna potřeba předmětného záměru**. Skutečnost, že potřeba záměru – jak uvádí zpracovatelé dokumentace v kap. Bl.5.1. na str. 79 a násl. - vychází z nezbytnosti zajištění výroby elektrické energie v České republice s tím, (jak jinde uvádějí) je v souladu s Politikou územního rozvoje České republiky (dále jen „PÚR“) i se Zásadami územního rozvoje Jihočeského kraje (dále jen „ZÚR JČK“), sama o sobě neodůvodňuje potřebu záměru.

Žalobci konstatují, že představení záměru jako decentralizovaného a ekologicky čistého zdroje energie je věcně nesprávné a manipulativní. Česká republika není izolovaný stát. Zapojení v Evropské unii nabízí širokou paletu možné kooperace i v sektoru elektroenergetiky. Naše přenosová soustava je propojena se sítěmi dalších členů UCTE, což tyto příležitosti posiluje. Ekologické organizace včetně žalobce ad 1) zveřejnily v roce 2010 koncepci Chytrá energie opřenu o studii prestižního Wuppertalského institutu. Jde o konkrétní plán, jak zelené inovace a nová odvětví mohou postupně proměnit energetický metabolismus české ekonomiky – a srazit znečištění, dovoz paliv i účty za energii.

V roce 2012 byly zveřejněny dvě propracované koncepce, které ukazují, že je realistické postavit dodávky elektřiny pro celou Evropu čistě na obnovitelných zdrojích energie. Konkrétní plán, jak už se současnými technologiemi zajistit, aby veškerou spotřebu elektřiny v Evropě a severní Africe v roce 2050 pokrývaly obnovitelné zdroje, publikovala prestižní konzultační společnost PricewaterhouseCoopers. Obdobné výsledky také potvrdily scénáře, které pod názvem Roadmap 2050 představila prestižní Evropská klimatická nadace (ECF). Studie obsahuje podrobné technické a ekonomické propočty, které zpracovalo konsorcium pod vedením společnosti McKinsey.

Tři výše uvedené koncepce ukazují, že se Česká republika nemusí nijak spoléhat pouze na výstavbu velkých jaderných zdrojů, jakým by měl být předmětný záměr. Zvyšování energetické efektivity, růst obnovitelných zdrojů i spolupráce napříč Evropou mohou zajistit dostatek energie jak pro průmysl tak obyvatelstvo. S ohledem na uvedené lze spatřovat jako zásadní pochybení zpracovatelů dokumentace, kteří opomenuli scénáře uvažujících s evropským rozměrem bezemisní energetiky při zdůvodnění potřeby záměru.

Žalobci konstatují, že pokud MŽP dospěje k závěru, že určitý záměr má mít negativní vlivy na okolí, pak vydání stanoviska musí nutně z logiky věci předcházet řádné posouzení, zda takové negativní vlivy budou vyváženy pozitivními přínosy záměru. Pokud by k posuzování vyvážení negativních vlivů pozitivními přínosy nedocházelo, muselo by MŽP záměr jako nepřípustný zamítnout. Rovněž z tohoto důvodu je zákonem č. 100/2001 Sb. stanovená povinnost do dokumentace EIA zahrnout odůvodnění potřeby záměru, kdy potřeba záměru je pak porovnávána s jeho negativními vlivy a s možnými jinými alternativami, jak daného cíle dosáhnout.

V případě předmětného záměru, bylo tudíž nutné právě v rámci procesu EIA řádně a do důsledku posoudit, zda záměru, jehož účelem je zajištění výroby elektrické energie v České republice, nelze dosáhnout jiným způsobem, alternativně, s menšími vlivy na okolí v rozsahu ve smyslu § 2 zákona č. 100/2001 Sb. V tomto ohledu žalobci považují Stanovisko EIA, jakož i dokumentaci a posudek EIA za nedostatečné.

2.3 Nesplnění podmínek závěru zjišťovacího řízení

MŽP v závěru zjišťovacího řízení ze dne 3. února 2009, č. j. 8063/ENV/09 podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb. k předmětnému záměru stanovilo **35 odůvodněných podmínek pro zpracování dokumentace. Řada z nich nebyla splněna ani jen částečně a zcela nedostatečně**, přičemž podmínky závěru zjišťovacího řízení **nebyly zohledněny ani zpracovatelem posudku**.

Žalobci konstatují, že jde především (a nikoliv jen a pouze) o následující podmínky: **Zdůvodnění potřeby záměru** uvedené **pod č. 1 a 4; Technické řešení záměru** dle podmínek **č. 5 až 9; Kumulace vlivů** dle podmínky **č. 10; Bezpečnost a zdraví obyvatel** dle podmínek **č. 12 až 14; Vyhořelé palivo a odpady** dle podmínky **č. 22, jejichž nezohlednění žalobci a ostatní dotčená veřejnost namítali** (viz také výše i níže).

Nesplněním zmíněných podmínek závěru zjišťovacího řízení došlo k tomu, že **nebyly posouzeny vlivy záměru na životní prostředí v rozsahu tak, jak jej ukládá zákon č. 100/2001 Sb.**, zejména v § 5 odst. 3: *„Při posuzování záměru se hodnotí vlivy na životní prostředí při jeho přípravě, provádění, provozování i jeho ukončení, popřípadě důsledky jeho likvidace... Posuzuje se běžné provozování i možnost havárie“*.

Podle přesvědčení žalobců mělo MŽP – v souladu s důvodně uplatněnými písemnými vyjádřeními žalobců a dalších subjektů, které se procesu EIA účastnily - **trvat na tom, aby ČEZ, a.s. dokumentaci přepracoval, jak mu to ostatně ukládá § 8 odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb.**: *„Pokud příslušný úřad dojde k závěru, že dokumentace neobsahuje náležitosti na základě tohoto zákona, vrátí ji do 10 pracovních dnů ode dne, kdy mu byla doručena, oznamovateli“* a **§ 8 odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb.**: *„Příslušný úřad může na základě obdržených vyjádření k dokumentaci nebo na základě doporučení zpracovatele posudku, nejdéle však do 40 dnů ode dne, kdy byla dokumentace záměru doručena zpracovateli posudku, vrátit oznamovateli tuto dokumentaci k přepracování nebo doplnění.“* Žalobci na nedostatečně zpracovanou dokumentaci upozorňovali ve svých vyjádřeních k dokumentaci, **MŽP jako příslušný úřad ji však k přepracování nebo doplnění nevrátilo**.

2.4 Chybějící variantní posouzení záměru

Podle přesvědčení žalobců byl proces EIA k předmětnému záměru také stížen řadou závažných procesních pochybení. Za takovou zásadní vadu žalobci považují **porušení § 6 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb., tj. nepředložení nástinu studovaných hlavních variant** a stěžejních důvodů pro jeho volbu vzhledem k vlivu na životní prostředí.

Dokumentace EIA neobsahuje odpovídající nástin studovaných variant a dostatečné odůvodnění volby předložené varianty s ohledem na vliv na životní prostředí.

V § 6 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. je stanoveno: *Pokud se jedná o záměr, který podléhá posouzení podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu, musí oznamovatel vždy uvést nástin studovaných hlavních variant a stěžejní důvody pro jeho volbu vzhledem k vlivu na životní prostředí.*

V § 6 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb. je pak uvedeno: *„Pokud oznámení splňuje náležitosti podle odstavce 4 nebo odstavce 5 věty první, zajistí příslušný úřad do 7 pracovních dnů ode dne jeho obdržení zveřejnění informace o oznámení podle § 16 a na internetu vždy zveřejní alespoň textovou část oznámení.“*

MŽP v závěru zjišťovacího řízení ze dne 3. února 2009, č. j. 8063/ENV/09, uvedlo pod body 2. a následně 5. až 9 k technickému řešení záměru několik podmínek vztahujících se k variantám řešení

záměru, včetně požadavku na zpracování nulové varianty. MŽP tedy v závěru zjišťovacího řízení stanovilo, že ze strany ČEZ, a. s. předložené oznámení nelze ve vazbě na § 7 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. považovat za dokumentaci a stanovilo požadavky na dopracování dokumentace. Jako 8. požadavek závěru zjišťovacího řízení je uvedeno: „jasně definovat nulovou variantu a posoudit její vliv na životní prostředí a veřejné zdraví,“

Dokumentace EIA v kap. B.I.5.2.3. Nulová varianta na str. 109 pouze lakonicky uvádí, mj., že „Důsledky nulové varianty by spočívaly v nezbytnosti zajištění náhrady výkonu dožívajících zdrojů elektrické energie v České republice jiným způsobem. Lokalita Temelín je již z dřívější doby prostorově i infrastrukturně připravena na čtyři jaderné bloky, přičemž dokončeny a provozovány jsou pouze bloky dva. Nevyužití tohoto potenciálu by znamenalo nutnost realizace jiných zdrojů elektrické energie.“

Dokumentace EIA na str. 53 uvádí: „Nulovou variantou je neprovedení záměru, tj. nerealizace nového jaderného zdroje v lokalitě Temelín včetně vyvedení výkonu do rozvodny Kočín. ... Popis vlivů nulové varianty na životní prostředí a veřejné zdraví je součástí kapitoly C.2. CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ (strana 206 této dokumentace), která se věnuje popisu stavu jednotlivých složek životního prostředí a veřejného zdraví v dotčeném území resp. jejich vývojovým trendům. Nulová varianta tedy zahrnuje provoz stávající elektrárny (bloky 1 a 2).“

V dokumentaci EIA je nicméně dále už jen konstatováno **zpracování a navržení jediné varianty záměru ETE 3,4**: „Záměr je navržen v jedné realizační variantě, spočívající ve výstavbě nového jaderného zdroje v lokalitě Temelín včetně vyvedení výkonu do rozvodny Kočín. Jiné varianty záměru nejsou předmětem dokumentace.“ (srov. str. 88 nebo 509).

Podmínka č. 5 závěru zjišťovacího řízení uvádí: „V dokumentaci uvést **konkrétní technický a technologický popis všech uvažovaných typů reaktorů**, včetně technologických schémat, a **zhodnotit vliv dopadů jednotlivých uvažovaných typů reaktorů** na životní prostředí a veřejné zdraví, zejména s důrazem na oblasti stanovené v požadavcích na dopracování dokumentace uvedených níže.“ (zvýraznění doplněno žalobci).

Tato podmínka splněna v dokumentaci nebyla. Žalobci konstatují, že do předkvalifikačního výběrového řízení se přihlásili dodavatelé těchto reaktorů: evropský EPR – AREVA o výkonu 1750 MW; AP 1000 vyvinutý firmou Westinghouse o výkonu 1200 MW a ruský AES-2006 (resp. MIR-1200) o výkonu 1200 MW.

Žalobci tvrdí, že se jedná o **výrazně rozdílné konstrukce reaktorů odlišných generací, s čímž souvisí zásadně rozdílné dopady na životní prostředí** (navíc zvýrazněné odlišnými výkony). Tyto dopady měly být v procesu EIA zcela konkrétně popsány a vyhodnoceny, nicméně se tak nestalo, neboť záměr byl hodnocen jako „černá skříňka“. Postup zpracovatelů dokumentace pak dále vede k nemožnosti srovnat jednotlivé alternativy dle **podmínky č. 6 závěru zjišťovacího řízení: „Na základě komplexního zhodnocení všech uvažovaných typů reaktorů porovnat vlivy, včetně potenciálních, reaktorů na životní prostředí a veřejné zdraví a z tohoto hlediska stanovit pořadí jednotlivých typů reaktorů.“** (zvýraznění doplněno žalobci). Výsledkem je půlstránková část dokumentace E. Porovnání variant řešení záměru na str. 509 s tvrzením: „Z uvedených údajů vyplývá, že všechny alternativy jsou z hlediska ochrany životního prostředí shodné“.

Takové porovnání variant neodpovídá požadavkům na variantní posouzení a naplnění požadavku § 6 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. Takové srovnání jednoznačně **nelze považovat za dostatečný nástin studovaných hlavních variant**, jelikož v ní nejsou technické ani environmentální parametry jednotlivých variant vůbec naznačeny. V textu pak **zcela chybí uvedení stěžejních důvodů pro volbu záměru**, jelikož oznamovatel pouze konstatuje, že byla vybrána jediná realizační varianta. Navíc v celé uvedené pasáži **naprosto chybí jakýkoli náznak hodnocení**

uvedených variant z hlediska vlivů na životní prostředí. Výše uvedený postup MŽP je tak naprostým popřením smyslu § 6 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb., když v celém procesu EIA vůbec nebylo doloženo, že oznamovatel nějaké varianty záměru zvažoval, nehledě na jejich environmentální aspekty

V § 7 odst. zákona č. 100/2001 Sb. je uvedeno: „V závěru podle odstavce 3 může příslušný úřad navrhnout zpracování variant řešení záměru, které se zpravidla liší umístěním, kapacitou, použitou technologií či okamžikem provedení, jestliže je jejich provedení prokazatelně účelné a z technických hledisek možné.

Přestože MŽP této možnosti v závěru zjišťovacího řízení využilo (viz výše), oznamovatel tuto skutečnost dostatečně nezohlednil a nenavrhl žádné alternativy realizace záměru. Je nepochybné, že toto nesplnění povinnosti mělo také být důvodem k postupu MŽP podle § 8 odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., neboť v § 8 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb. je stanoveno, že oznamovatel zajistí zpracování dokumentace na základě oznámení, vyjádření k oznámení a závěru zjišťovacího řízení podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb. zpracování dokumentace. Vzhledem k tomu, že **oznamovatel nezpracoval dokumentaci dle závěru zjišťovacího řízení, měl být tento zásadní fakt zohledněn jak v posudku, tak posléze ve Stanovisku EIA.**

Podle § 10 odst. 1 zákona EIA je posudek jedním z podkladů pro vydání stanoviska EIA. MŽP tedy i po zpracování posudku disponovalo možností správního uvážení, jež mělo vycházet především ze zásady materiální pravdy, zásady souladu s veřejným zájmem a zákazem zneužití správního uvážení. K tomu žalobci dále uvádějí, že § 7 odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb. nelze vykládat tak, že návrh variant dle tohoto ustanovení není pro oznamovatele závazný; naopak je zapotřebí jej interpretovat tak, že se jedná o možnost správního orgánu, která, pokud je využita, se stává náležitostí dokumentace podle zákona č. 100/2001 Sb., jejichž naplnění je požadováno § 8 odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb. V § 7 odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb. je zároveň stanoveno, že správní orgán může navrhnout zpracování variant jen tehdy, když je jejich provedení prokazatelně účelné a z technických hledisek možné.

V předmětném procesu EIA však byla zvážena jediná varianta záměru. Uvedený postup MŽP je popřením smyslu celého procesu EIA. Jedná se také o zásadní rozpor s § čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR a čl. 2 odst. 2 Listiny a také z nich vyplývajícími zásadami činnosti správních orgánů uvedených v § 2 až 8 správního řádu, zejména pak se zásadou legality, zásadou zákazu zneužití správního uvážení, zásadou souladu s veřejným zájmem a zásadou legitimního očekávání.

2.5 Nedostatečné posouzení kumulativních a synergických vlivů záměru

Dle ust. § 2 zákona č. 100/2001 Sb. platí, že se posuzují vlivy na veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky, vymezené zvláštními právními předpisy a na jejich vzájemné působení a souvislosti. **Zákon tedy ukládá posouzení vzájemného posouzení vlivů záměru – tedy kumulativní posouzení vlivů.**

Zpracovatelé dokumentace se **nevyrovnali ani s naprostou většinou požadavků** MŽP na rozsah posouzení ze závěru zjišťovacího řízení podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb., pokud jde o podmínku č. 10, kterou bylo požadováno rozsáhlé posouzení kumulativních a synergických vlivů záměru: „Do dokumentace zahrnout se záměrem přímo související stavební objekty a provozní soubory, bez nichž nebude možné záměr provozovat, jedná se zejména o vyvedení elektrické energie z rozvodny Kočín, především nové vedení 400 kV Kočín - Mírovka, rozšíření dopravních tras v souvislosti s dopravou nadměrných komponent, sklad vyhořelého paliva a horkovodní přivaděč pro potřeby města České Budějovice, odhadnout jejich vlivy

na životní prostředí a veřejné zdraví, včetně vlivů potenciálních, i v souvislosti s možností kumulace a synergie jejich účinků se záměrem.“

Kumulativními a synergickými vlivy z hlediska gramatického lze rozumět účinky vzniklé v důsledku hromadného nebo společného působení. Rozdíl mezi oběma pojmy v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí je možno shrnout následovně: kumulativní (hromadný vliv) je dán součtem vlivů stejného druhu, přičemž při posuzování jednotlivých zdrojů izolovaně by takový vliv nemusel být shledán. Synergický (společný) vliv vzniká působením vlivů různého druhu, které se mohou při společném působení navzájem ve svém negativním dopadu posilovat.

Zpracovatel dokumentace a posudku se s výše uvedeným požadavkem MŽP a dotčené veřejnosti na posouzení kumulativních a synergických vlivů předmětného záměru **vypořádal, nicméně podle přesvědčení žalobců nedostatečně do značné míry formálně. Stanovisko EIA je tak vydané v rozporu s ust. § 2 zákon o posuzování vlivů na životní prostředí.**

2.6 Nedostatečné či jen formální vypořádání podaných připomínek z písemných vyjádření a jejich nezohlednění ve Stanovisku EIA

V této části žaloby žalobci plně odkazují na svá písemná vyjádření, která uplatnili v průběhu procesu EIA k záměru ETE 3,4, přičemž tvrdí, že MŽP jejich připomínky vypořádalo nedostatečně či pouze formálně.

Dle přílohy č. 6 bod III. 5. je součástí stanoviska rovněž vypořádání vyjádření k dokumentaci (oznámení) a k posudku. K dokumentaci a posudku EIA byla podaná řada připomínek, které MŽP vyhodnotilo pouze formálně.

Žalobci odkazují na vypořádání připomínek obsažených v jejich písemných vyjádřeních k předmětnému záměru v rámci procesu EIA. Pokud jde o **žalobce ad 1)** ten zejména odkazuje na tyto své níže uvedené **koncepční připomínky**:

2.6.1 Neposouzení staveb a činností přímo souvisejících s posuzovaným záměrem;

2.6.2 Nepředložení způsobu bezpečné likvidace vyhořelého jaderného paliva;

2.6.3 Nedostatečně zhodnocené dopady těžké havárie;

2.6.4 Nevyužití principu nejlepších dostupných technik (BAT);

2.6.5 Nesplnění podmínky ze závěru zjišťovacího řízení.

Žalobce ad 1) tyto své připomínky uplatnil již k dokumentaci předmětného záměru podáním ze dne 8. srpna 2010. Jelikož jeho připomínky nebyly následně zpracovatelem posudku dostatečně vypořádány, žalobce na nich trval a uplatnil je opětovně ve svém písemném vyjádření ze dne 6. dubna 2012.

Pokud jde o **žalobce ad 2)** ten odkazuje na další své níže uvedené **koncepční připomínky** k předmětnému záměru, uvedené ve vyjádření k dokumentaci a následně k posudku:

2.6.6 Neposouzení variant v rámci procesu EIA;

2.6.7 Neposouzení vlivů tzv. předního a zadního palivového cyklu;

2.6.8 Neposouzení vlivu konkrétního reaktoru;

2.6.9 Nevyhodnocení dopadů nadprojektové havárie;

2.6.10 Hodnocení vlivu na zdravotní stav obyvatel;

2.6.11 Posouzení radiotoxického vlivu tritia.

Pokud jde o **žalobce ad 3)** ten odkazuje na své **koncepční připomínky** k předmětnému záměru, uvedené ve vyjádření k dokumentaci a následně k posudku.

Žalobci na těchto svých **koncepčních připomínkách, vztahující se k předmětnému záměru, a jejich odůvodnění setrvávají** a mají za to, že **nebyly v průběhu procesu EIA řádně vypořádány**, případně byly vypořádány pouze formálně. Vypořádání připomínek v přílohách stanoviska EIA je tak podle žalobců naprosto nedostatečné. **Stanovisko EIA je tak vydané v rozporu s ust. § 154 ve spojení s ust. § 68 odst. 3 správního řádu, protože neobsahuje informace o tom, jak se MŽP vypořádalo s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.**

Žalobci konstatují, že jedna ze základních zásad činnosti správních orgánů dle správního řádu, která se uplatní i při vydávání stanoviska EIA dle zákona č. 100/2001 Sb., je **zásada materiální pravdy**, která stanoví povinnost správního orgánu zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v době vydání rozhodnutí. Žalobci k tomu konstatují, že proces EIA trval od srpna 2008 do ledna 2013, tj. zhruba 4 a půl roku. V této době byl svět konfrontován s druhou nejvážnější havárií (stupeň 7 – velmi těžká havárie) jaderné elektrárny v historii – japonské jaderné elektrárny Fukušima ze dne 11. března 2011. Provozovatelé jaderných elektráren, regulační orgány v jaderné energetice i veřejnost intenzivně analyzovali poučení z této havárie na provozování jaderné energetiky obecně v době, kdy byl zpracováván na základě dokumentace a podaných vyjádření ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb. posudek. Žalobci mají za to, že s ohledem na uvedené měl být proces EIA pozastaven, aby ponaučení z havárie mohlo být kvalifikovaně zpracováno do dokumentace EIA. V reakci na uvedené však Stanovisko EIA obecně uvádí „*Ve vztahu k případným změnám požadavků v průběhu životního cyklu projektu včetně ponaučení z události na JE Fukushima, doplňující podklad oznamovatele konstatuje, že současná verze poptávky a připravovaný návrh budoucí smlouvy mají v sobě zakotveny mechanismy, které umožní zpracování případných nových požadavků na jadernou bezpečnost do designu elektrárny v jakékoliv fázi životního cyklu projektu.*“ Žalobci mají za to, že vzhledem k době zahájení a dokončení procesu EIA k záměru a k výše popsanému vývoji je zřejmé, že některá podstatná vstupní data již neodpovídají skutečnosti. Na základě takto nedostatečně zjištěného stavu tudíž nelze vydat stanovisko EIA.

2.7 Nedostatky odůvodnění Stanoviska EIA

Jedním ze základních požadavků na stanovisko EIA je jeho náležité odůvodnění. Stanovisko EIA je úkonem dle části čtvrté správního řádu. Ust. § 154 správního řádu stanoví, že správní orgán při vydávání stanoviska je povinen přiměřeně použít i další ustanovení tohoto zákona, pokud jsou přitom potřebná. Na vydávání stanoviska EIA je tedy přiměřeně aplikovat rovněž výše citované ust. § 68 odst. 3 správního řádu.

K nutnosti odůvodňovat úkony dle části čtvrté správního řádu, konkrétně závazná stanoviska, se vyjádřil i Nejvyšší správní soud, a to v rozsudku sp. zn. 9 As 21/2009, ve kterém Nejvyšší správní soud judikoval: „*Z hlediska procesního je závazné stanovisko podle ust. § 149 správního řádu úkonem správního orgánu prováděným podle části čtvrté téhož zákona. Při vydávání závazného stanoviska je proto třeba postupovat v souladu s ust. § 154 správního řádu, ... S ohledem na zvláštní postavení závazného stanoviska, kdy jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu, je podle Nejvyššího správního soudu zvlášť významné přiměřené použití ustanovení o obsahu, formě a náležitostech rozhodnutí (§ 67 a 68 správního řádu), především pak ust. § 68 odst. 3 citovaného zákona, podle kterého se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při*

jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.“

Stejná logika se tedy musí uplatnit rovněž v případě vydávání stanoviska EIA, jako obdobného úkonu dle části IV. správního řádu.

Ust. § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb., stanoví, že bez stanoviska nelze vydat rozhodnutí nebo opatření nutná k provedení záměru v žádném správním ani jiném řízení nebo v jiném postupu podle zvláštních právních předpisů. Je tedy **nezbytné, aby stanovisko EIA bylo řádně odůvodněno postupem dle ust. § 68 odst. 3 správního řádu, jinak nebude možné obsah stanoviska EIA přezkoumat v soudním řízení.**

Řádné odůvodnění stanoviska EIA je nezbytné rovněž z toho důvodu, že podkladem pro vydání stanoviska jsou dokumentace EIA a posudek EIA jako velmi obsáhlé dokumenty, které ovšem nejsou předkládány v žádných navazujících řízeních. **V žádném jiném řízení tedy není posuzováno, zda dokumentace EIA a posudek EIA obsahují všechny náležitosti stanovené zákonem.** Je to tedy právě stanovisko EIA, které se musí ve svém odůvodnění vypořádat s obsahem předložené dokumentace a posudku, a posoudit, zda **tyto podklady s ohledem na podaná vyjádření a další podklady obsahují všechny náležitosti stanovené zákonem.** Pokud by tomu tak nebylo, nebylo by možné nikdy prověřit, zda dokumentace a posudek byly zpracované v souladu se zákonem, a tím by bylo zásadním způsobem porušeno právo na spravedlivý proces.

Žalobci s odkazem na další části této žaloby namítají, že **Stanovisko EIA k záměru ETE 3,4 je odůvodněno nedostatečně. Odůvodnění Stanoviska EIA v mnoha bodech obsahuje pouze obecné závěry, které dostatečně nezohledňují podklady předložené v procesu EIA, zejména vyjádření dotčené veřejnosti. Stanovisko EIA je tak vydané v rozporu s ust. § 154 ve spojení s ust. § 68 odst. 3 správního řádu.**

IV. Závěrečný žalobní návrh

Vzhledem ke všemu výše uvedenému žalobci požadují, aby Městský soud v Praze vydal následující rozsudek:

- I. Rozhodnutí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 22. 10. 2014, č. j. SÚJB/OLNZ/22296/2014, Zn. sp.: SÚJB/POD/29951/2012/1 **se ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobcům náklady řízení do tří dnů od právní moci rozsudku, a to k rukám právního zástupce žalobců.

V Táboře dne 21. 12. 2014

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Jihočeské matky, o.s.

OIŽP – Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí, o.s.